

Testování příjmu a majetku v procesu vstupu žadatele do sociální služby v zahraničí – II.

V tomto díle se vracíme k tématu příjmových a majetkových testů v procesu vstupu žadatele do sociální služby v zahraničí.

NĚMECKO

V rámci německého systému pojištění na péči spravují vybrané finanční prostředky tzv. fondy péče, zřízené u zdravotních pojišťoven. Plnění ze strany pojišťoven může být ve formě věcného plnění, anebo ve formě peněžních dávek. Věcné plnění je úhradou tabulkových nákladů úkonů sociální služby poskytovateli, případný rozdíl hradí sama osoba vyžadující péči. Peněžní dávky náleží přímo potřebné osobě. Vstup do sociální služby je založen na potřebnosti péče, přičemž náklady vstupu do pobytového zařízení se se v jednotlivých zemích liší. Co se týče zařízení dlouhodobé péče, peněžité příspěvek, který plyne přímo do daného zařízení, obvykle nepokrývá celkové náklady na poskytnutí sociální služby. Zbytek nákladů musí hradit klient z vlastních finančních prostředků, které dokládá ve vstupní přihlášce (důchod, sociální pomoc, příjem z pronájmu, majetku nebo příjem příbuzných). Míra zodpovědnosti příbuzných za úhradu nákladů závisí na mnoha faktorech (rodinný stav, příjem, výdaje na bydlení, životní úroveň aj.). Při testování příjmu a majetku se musí brát ohled na **majetek, který nesmí být použit k vypořádání nákladů za péči** (Schonvermögen). Pokud osoba není schopna náklady hradit, může zažádat o sociální pomoc Úřadu sociálního zabezpečení, který zkoumá výši příjmu a majetku žadatele a jeho rodinných příslušníků (partneři, děti), jejichž výši uvede žadatel do příslušného formuláře. Právo na přidělení sociální pomoci nastává pouze tehdy, když osoba nemá dostatek finančních prostředků, a také, když se nemohou podílet na úhradě nákladů příbuzní. Jak velkou část nákladů převezme Úřad, závisí na typu požadované péče, rodinném stavu a určitém příjmovém limitu. Úřad pak může rozhodnout, zda zájemce může být přijat do daného pobytového zařízení, či nemůže (jelikož tento typ zařízení je nejdražší). Např. zájemci se stupněm péče 1 je péče v domově pro seniory zamítnuta (není-li samoplátce v soukromém zařízení) a úřad rozhodne o poskytnutí domácí péče.

POLSKO

Financování nákladů na poskytování sociálních služeb v Polsku má tři zdroje: prostředky klienta, prostředky osob povinných na financování participovat a prostředky z obecního rozpočtu. Vzhledem k tradiční mentalitě, kdy je rodina považována za základní jednotku pro řešení sociálních situací, zde existuje systém zjišťování a vyhodnocování možností finanční spoluúčasti rodinných příslušníků klienta, díky čemuž získané finance mohou být výrazným zdrojem krytí nákladů na poskytování sociální služby. Každý dům sociální péče (DSP) každoročně vyhláší tzv. index provozních nákladů, který zahrnuje mj. očekávanou inflaci, zdražení energií a služeb. Tyto náklady jsou přepočteny na jednoho klienta a představují nárokovou částku, kterou by podle počtu klientů v následujícím roce mělo zařízení dostat. Od nákladů vypočtených na jednoho klienta se zároveň odvíjí výše částky, kterou od něj zařízení za poskytnutí služeb požaduje. Při stanovení výše úhrady se vždy vychází z finanční situace klienta. Částka za úhradu služeb může činit maximálně 70 % jeho příjmů. Ze závažných důvodů lze požádat o snížení či prominutí dané částky. Významně využívána je zásada, že pokud péči o člověka, který vyžaduje pomoc druhé osoby, není schopna zajistit sama jeho rodina, měla by alespoň participovat na její úhradě. Proto se v případech platební neschopnosti klienta zjišťují také finanční poměry jeho příbuzných. Vychází se z **alimentační povinnosti**, kdy v případě poskytování sociálních služeb za úhradu je možné využít finanční spoluúčasti rodičů, dětí či vnuků, a to s ohledem na výši jejich příjmů a posouzení dalších rozhodných skutečností. Výsledná částka je věcí dohody a kromě výše příjmů se odvíjí také např. od počtu vyživovaných osob, výše nákladů na léky, péče o další osobu. Pokud rodina nespolečně spolupracuje, některé obce po ní následně náklady vydané ze svých zdrojů vymáhají. Striktní alimentární povinnost byla poněkud zmírněna novelou zákona o sociální pomoci. Jde například o situaci, kdy osoba povinná nebo její rodič byla na základě

rozhodnutí soudu umístěna do náhradní rodinné péče nebo do péče institucionální a osobě, která je klientem DSP a je rodičem nebo prarodičem této osoby, byla soudem omezena rodičovská odpovědnost.

RAKOUSKO

Před vstupem do sociálních služeb se obecně posuzuje potřebnost péče a příjem žadatele, konkrétní forma se v jednotlivých spolkových zemích liší. Většina domovů stacionární péče obvykle vyžaduje pro přijetí zájemce určitou úroveň potřebnosti péče, např. domovy pod správou Vídně přijímají osoby minimálně s úrovní péče 3. Ve většině domovů pro seniory či pečovatelských domovů jsou poplatky tvořeny základní částkou denní sazby a příplatkem podle rozsahu potřeb dlouhodobé péče, obvykle založené na výši příspěvku na dlouhodobou péči. V praxi ale uživatelé musí službu hradit i vlastními prostředky. Pokud však příjem (penze, příspěvek na péči, atd.) není dostatečný, může např. klient ve Vídni požádat Vídeňský sociální fond (FSW) o finanční příspěvek. Klient platí paušální částku za služby FSW a FSW hradí částku dané organizaci, která službu poskytuje. Placená částka závisí na čistém příjmu (odebírá se 80 % příjmu), příspěvku na péči a podpoře z FSW. Příspěvek na náklady se odpovídajícím způsobem snižuje, pokud existuje vyživovací povinnost. Manžele a registrované partnery jsou vzájemně závislí až do 30 % příjmu. Pokud závislá osoba stále žije doma a platí nájemné, částka příspěvku na náklady se snižuje o jednu část nájemného. Majetek a příjmy dětí nejsou ve Vídni zohledňovány. Jak jsme již informovali, v roce 2017 rozhodl rakouský parlament o zrušení **požadavku na náhradu za ošetřovatelskou péči** (Pflegereregress). Přístup k majetku osob přijatých do zařízení ústavní péče, jejich příbuzných a dědiců, jakož i dárců v rámci sociální pomoci je tak od 1. 1. 2018 na pokrytí nákladů péče nepřijatelný. Rovněž jsme informovali, že toto opatření přineslo výrazné výpadky příjmů spolkových zemí a napětí mezi centrální vládou a spolkovými zeměmi ohledně kompenzačních výpadků. Situace se však mezitím posunula k alespoň částečnému řešení, kdy se vláda aktuálně zavázala spolkovým zemím poskytovat až do roku 2024 kompenzace ztrát v celkové roční výši 200 milionů eur.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Rozvoj
Systému
Sociálních
Služeb